

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA DVAKRAT TEDENSKO, OB SREDAH IN SOBOTAH



Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja, vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 18 • Maribor, sredo, dne 2. marca 1938 • Leto XIII

Srednja Evropa mora ostati nedotaknjena

Odločne izjave francoskega zunanjega ministra

V soboto je govoril v francoski zbornici zunanji minister Delbos. Posegel je z vso energijo v vprašanja političnega položaja.

Glede razmerja z Anglijo pravi, da se bo reševalo sredozemsko vprašanje sporazumno. Glede avstrijske neodvisnosti pa je mnenja, da je ohranitev avstrijske neodvisnosti neobhodno potreben element za politično ravnotežje v srednji Evropi. Hegemonija v Podunavju se ne more dopustiti. Narodnost ne more biti opravičilo za vmešavanje v avstrijske notranje razmere (pa bodi te ali one države).

Francija je povezana s tremi državami male antante s pogodbami. Francija zlasti spoštuje in ljubi dosledno demokratično republiko Čehoslovaško. Srednjeevropske dežele naj bodo uverjene, da bo Francija ostala zvesta svojim pogodbenim dolžnostim napram njim ter se je pripravljena tudi sporazumeti z Nemčijo, vendar ne za vsako ceno, ker to ni potrebno.

Francija hoče braniti tudi neodvisnost Španije, ki je doslej ni mogla dovolj.

Zbornica je izvajanja ministra odobraval in je položaj vlade trden, čeprav se morda v doglednem času izvrše v vladi izmene v zmislu koncentracije republikanskih sil.

Kaj so sklenili v Ankari?

S seje balkanske zveze v Ankari

Stalni svet balkanske zveze je imel 25., 26. in 27. februarja t. l. sejo v Ankari.

Na seji so gospodje ministri razpravljali o splošni politiki ter ugotovili, da zveza balkanskih držav deluje povoljno za utrditev miru, čeprav deloma vsaka v svojem področju. Balkanska zveza je vdana načelom Društva narodov, zahteva enakopravnost vseh držav in zavrača tuje vmešavanje v nje in vsako državo.

Sredozemska politika ostane dosedanja. Ohranitev miru v tem delu je odvisna od velesil (Velika Britanija, Italija in Francija). Abesinsko vprašanje za Balkansko zvezo ne obstoja več in je tudi Jugoslavija po svojem poslaniku imenovala ob njegovem nastopu kralja kot abesinskega cesarja, kar so druge države zveze storile že prej. To storita še Grčija in Turčija.

Balkanska zveza se ne bo vmešavala v španske stvari, pač pa lahko države imenujejo zastopnike v Francovi Španiji v svrhu gospodarskih interesov.

Prihodnji seji hosta septembra meseca 1938. v Ženevi in februarja meseca 1939. v Bukarešti.

Na seji so bili navzoči zunanji ministri: Metaxas (Grčija), dr. Stojadinović (Jugoslavija), pomočnik Pretresca Komnen (Romunija) in Ruždi Aras (Turčija).

Zvišanje mezd mestnim uslužbencem v Subotici. Občina mesto Subotica poviša vsem mestnim uslužbencem plače od 1. aprila dalje.

Bolgarija „voli“

Nastop skupine petorice, ki ji pripadajo tudi socialisti

I. I. Sofija, v februarju 1938.

Volitve v bolgarski parlament se bodo vršile v času od 6. do 27. marca.

Z ukazom razglašeni volilni red je v opreki z ustavo.

Število poslancev je znižano na polovico. Parlament je štel poprej po enega poslanca na 20.000 prebivalcev; odslej bo štel 161 poslanca, t. j. en poslanec bo odpadel na 40.000 prebivalcev. Število kandidatov znaša okoli 1700.

Kandidati ne smejo biti zastopniki nobene organizacije ali skupine.

kandidirati smejo torej samo kot osebe in nikdo drugi, razen njih samih, ne sme razvijati za nje kakšne agitacije.

Prepovedane in razpuščene so politične stranke, odpravljena svoboda agitacije, zborovanja in tiska.

Vsak kandidat mora podpisati izjavo, da ni član nobene politične stranke in da ne zastopa komunistične, anarhistične ali kakšne druge prevratne ideje, da ne priznava načela razrednega boja in da v bodočem parlamentu ne bo zastopal interesov kakšnega razreda ali skupine. Imena kandidatov za vsako okrožje se v dotičnem okrožju javno razglašajo in vsak volilec ima pravico, da izpodbija kandidature, ako ta ali oni

kandidat ne odgovarja predpisom zakona. Na podlagi teh ugovorov in policijskih poročil preizkusijo oblasti vsako kandidature. O veljavnosti kandidature odloči okrožno sodišče.

Združena levica, imenovana »ustavni blok« ali »skupina petorice«

— ker obsega pet strank: socialne demokrate, zemljelince, liberalce, radikale in demokratično zajednico — je sklenila, da se udeleži volitev in postavi v vsakem volilnem okraju po enega kandidata. Vendar pa se v nekaterih okrajih lokalni politični faktorji ne drže sklenjenega sporazuma, zlasti ne zemljelci. Da bi si zagotovila čim večji uspeh se je »skupina petorice« obrnila tudi na tkzv. delavsko stranko in skupino Pladne (odpadli zemljelci) in jih pozvala k skupnemu delu pri volitvah. Kandidati se razdele kot sledi: v petnajstih okrožjih je kandidat bloka socialist, v petnajstih okrožjih skrajni levičarji, v petnajstih okrožjih liberalci, v petih radikali, v 8 demokratično združenje, v 15 skupina Pladno in v 47 zemljelci. V 40. okrožjih v Macedoniji in na od Turkov naseljenem ozemlju »skupina petorice« ni postavila lastnih kandidatov, ker ima tamkaj zelo malo izglelov. Razen v 15 volilnih okrožjih, so postavili socialisti v 10. okrožjih še po enega namestnika, ako bi oblasti razveljavile mandat izvoljenega kandidata.

Po dosedaj dospelih poročilih iz vaje vlada

velik teror.

da bi preprečila ustavno večino v bodočem parlamentu. Doslej je bilo izvršenih že nad 900 aretacij in so bili aretiranci internirani v provinci. Predvsem gre za komuniste, pa tudi par socialistov. Treba je biti pripravljen na to,

da bo vlada z vsemi silami preprečila kandidature, opozicije.

Državna policija ima tozadevno najstrožja navodila.

Dasi trdi vlada, da sama ne bo postavila nobenih kandidatov, pa je vendar očitno, da podpira kandidate, na katere bo lahko v bodočem parlamentu računala. Precej verjetno je tudi, da bodo sodišča, ki odločajo o potrditvah kandidatov, preprečila, da bi bili postavljeni kandidati ustavnega bloka.

Naj še omenimo, da volilni red ne dopušča, da bi ministri kandidirali; to pomeni, da hoče vlada izsiliti v bodočem parlamentu ustavo, po čije določilih bo

vlada neodvisna od parlamenta.

Avstrija je odpoklicala konzulate v republikanski Španiji. Imenovala pa je konzule v Francovi Španiji. To znači pristop k »protikomunističnemu« bloku, čeprav je kancler to oporekal.

V Avstriji že pričenja rjavi nemir

Narodni socialisti so nameravali zasesti Gradec in jo udariti na Dunaj.

Preteklo nedeljo so hakenkrajcerji prvič pokazali dr. Schuschniggu in njegovi domovinski fronti, kako pojmujejo berchtesgadenski dogovor.

Več desetstisoč rjavih srajc je nameravalo pohod na Gradec, ki so ga hoteli zavzeti in potem udariti proti Dunaju. Notranji minister Seys-Inquart je bil na njihovi strani in le s pomočjo vojske se je dr. Schuschniggu posrečilo preprečiti nacistični udar.

Razmere v Avstriji se za klerofašistično vlado hitro poslabšujejo, odkar je dr. Schuschnigg pripeljal v Avstrijo iz Berchtesgadena trojanskega konja in dovolil, da smejo rjavosrajčniki izpovedovati hakenkrajcersko ideologijo. V Gradcu n. pr. je župan dr. Schmidt na pritisk hakenkrajclerjev razobesil na magistratu hakenkrajcersko zastavo. Dr. Schuschnigg je župana odstavil, na pritisk hakenkrajclerjev pa je moral odstavitev preklcati.

Kancler dr. Schuschnigg skuša obdržati vpliv v domovinski fronti, kamor so sedaj navalili rjavosrajčniki, ker jim je vstop dovoljen. Imenoval je nove komisarje domovinske fronte v vseh deželah in jih poveril s težavno nalogo, da preprečijo zavojevanje domovinske fronte po nacistih. Poskus je brezupen.

Na tistem skuša dr. Schuschnigg pridobiti socialistično delavstvo kot protiutež proti nacijem. Ker se zaveda, da se delavstvo z njim ne bi pogajalo, dopušča, da se sme to de-

lavstvo gibati in tu pa tam demonstrirati.

Spričo vpliva in podpore, ki jo dobiva rjavi fašizem v Avstriji iz Nemčije, pa je le malo verjetno, da bi Avstrija vzdržala ta pritisk.

„Samo“ 99.88 odst. proti rumunski ustavi

Javno glasovanje je prineslo seveda ogromno večino za kraljev ustavni načrt.

V Rumuniji so se odigrali zelo važni politični dogodki z naravnost kinematografsko brzino:

Koncem decembra so bile volitve v parlament in senat. Ker liberalci niso dobili večine, je kralj poveril vlado najmanjši stranki, Gogovim krščanskim fašistom, ki so v par tednih svojega vladanja še nekoliko stopnjevali korupcijo in pod geslom protizidovskega boja za težke milijarde oškodovali rumunsko narodno gospodarstvo. Kralj je na Gogov predlog razpustil parlament in odredil nove volitve. Ker je Gogova vlada zunanjepolitično krenila v smer, ki je bila protivna Angliji, je Anglija intervenirala v Bukarešti. Ondotni angleški poslanik je izjavil, da spričo novo nastalih razmer v Rumuniji že napovedani kraljev obisk v Londonu ni mogoč. Nato je kralj Karol odstavil Gogovo vlado, preklical volitve, imenoval novo vlado s patrijarhom na čelu, predložil novo ustavo, ki pred-

videva neke vrste stanovsko ureditev države in odredil glasovanje o tej ustavi za 24. februarja. Glasovalo je 4,300.723 volilcev, t. j. 92.51 odst. — Za ustavo se je izreklo 4,295.308 volilcev, t. j. 99.88 odst.

Sprejemanje nove ustave je v demokratičnih državah dolga procedura, ker je treba vsestransko pregledati in prediskutirati načrt in čim bolj zagotoviti suverenost ljudstva. V demokratični Rumuniji pa so sprejeli ustavo kar čez noč in to še s tako impozantno večino! Res občudovanja vredno!

V Nemčiji se pripravljajo — na mir. Predstavniki Nemčije govore samo o tem, kako srčno žele in se bore za mir, za svetovni mir. V ta namen bodo podaljšali tudi vojaški službeni rok od dveh let na dve leti in pol. No, potem bo pa že mir!

Priznanje španski demokraciji

Demokracija mora ostati ohranjena

V vodilni angleški reviji »The Economist« je izšel članek pod naslovom: »Demokracija mora ostati ohranjena«.

Nedavno zasedanje španskega parlamenta je bila mogoča manifestacija enotosti strank, ki so združene v ljudski fronti. Republikanska ustava je tudi med vojno ostala v veljavi. — Osrednja vlada ima vsa pooblastila kar se tiče javnega reda, preskrbe z živili in ureditvi trgovine, industrije ter bankarstva. Vse tovrstne pokrajinske organizacije so odpravljene... V vladi se posebno odlikujejo trije ministri, vsi trije socialisti in sicer: ministrski predsednik dr. Negrin, o-

brambni minister Prieto in notranji minister Ingazagiotia. Njim gre zahvala za vzpostavitev reda in miru v Španiji. Državljeni republike imajo danes isto pravno varnost, kot vsak Anglež, ki spoštuje zakon.

Pred Madridom

so bili pretekli teden manjši boji. — Napadali so nacisti, pa so se nazadnje morali umakniti celo iz linije, iz katere so otvorili napad.

V noči od četrtega na petek je pri Madridu pobegnilo k republikancem par sto Frankovih vojakov, ki so prinesli s seboj vse orožje, avtomatične pištole in celo en možnar.

Na teruelski fronti

vlada mir. Republikanci so preprečili vsako nadaljnje prodiranje že precej izčrpanega sovražnika.

Vlada izjavlja, da je položaj prav zadovoljiv

V zvezi s ponovnim zavzetjem Teruela s strani nacistov je izjavil ministrski predsednik Negrin, da ni niti najmanjšega povišanja za kakšno vzemirjenje. Republikanci so z operacijami pred Teruelom dosegli, kar so nameravali. Stvar republike stoji dobro.

Mezdna pogajanja za rudarje državnih rudnikov

V Sarajevu

V torek, dne 1. marca so se pričela pogajanja med zastopniki rudarjev in upravo državnih rudnikov v Sarajevu v zadevi končnoveljavne ureditve mezd in delovnih pogojev delavstva zaposlenega v državnih rudarskih podjetjih. Rudarji zahtevajo 20 odst. povišanje vseh kategorijskih mezd in še razne druge stvari.

Slovenska delegacija je odpotovala na razpravo v nedeljo, dne 27. februarja. Pričakovati je, da bodo zastopniki državnih rudnikov pri tej razpravi bolj dostopni za delavske zahteve kot so bili pri pogajanjih 9.

septembra lanskega leta. Socijalne razmere po državnih rudnikih bi morale biti vzor privatnim podjetjem, ne pa take, da se privatni podjetniki na nje sklicujejo. Krivica, storjena rudarjem-kopačem, ki so prepuščeni na milost in nemilost posameznikom, da ocenjujejo njihovo pridnost, se mora brez nadaljnega odpraviti. Takšen postopek rudarje upravičeno razburja. Pa tudi sicer prejemki rudarjev niso v nobenem skladu z morečo draginjo, ki še vedno narašča. Pričakovati je, da bodo rudarji le dobili priznano pravico do eksistence in znosnega življenja.

Doma in po svetu

Zanimivo ogorčenje zaradi nedostatkov po bolnišnicah. Klerikalni ljubljanski tednik se je v krajši notici silno razljutil nad nedostaki v bolnišnicah, ki izhajajo odtod, ker so bolnišnice premajhne. Take so razmere, pravi končno, toda od nikoder ni niti beliča denarja za to! — List pripada vladni stranki. Čitateljem pa je treba stvar povedati tako, ker nihče ne bo mislil na to, kdo je vsaj soodgovoren za razmere.

Dodatni obroki na redno podporo pri Borzi dela v Ljubljani so do nadaljnjega ustavljeni, ker je kredit v ta namen prekoračen.

Neodvisni klub senatorjev. Jugoslovanski klub neodvisnih senatorjev je volil za predsednika dr. Ulmanškega, za tajnika pa bivšega bana dr. Marušiča.

Svetovna trgovina. Društvo narodov izdaja poročila o svetovni kon-

junkturi. Po tem poročilu svetovna trgovina od 1933 stalno narašča. Po vrednosti blaga je trgovina v primeri z l. 1929. še vedno manjša za 46,2%, po količini blaga pa le še za 2,5%. Razlika je nastala zaradi velikega padca cen na debelo, ki znaša v primeri z letom 1929. kar 47,5%.

Zagoneten umor v Parizu. Truplo bivšega ruskega polkovnika Čimerina so našli v reki Sejni. Čimerin je poznal ugrabitev generala Milerja in so ga zaradi tega umorili.

Nebotičnik v Čikagu. V Čikagu zgrade nebotičnik z 200 nadstropij. Podrli so v ta namen 34 drugih hiš. Nebotičnik bo imel 400 dvigal. To bo ogromna stavba.

Številke govore... Angleški finančni časopis »Financial News« v svoji številki od 10. januarja t. l. poroča, da so dolgovi generala Franka Italiji in Nemčiji dosegli že ogromne

Kongres URSSJ-a

(Zedinjene delavske strokovne zveze Jugoslavije)

se bo vršil od 17. do 18. aprila v Zagrebu

Na dnevnem redu so naslednja vprašanja:

1. Delovanje državne strokovne centrale in nje sestavnih organizacij ter položaj delavskega in nameščenškega strokovnega gibanja (poročila s. Krekič).

2. Ekonomski in socialni položaj delavcev (poročila s. Jakomin).

3. Naredba o minimalnih mezdah (poročila s. Belič).

4. Tarifne akcije (poročila s. Katič).

5. Organizacijsko in akcijsko edinstvo (poročila s. Pintar).

6. Socialno - politične ustanove in delavsko gibanje (poročila s. Pfeifer).

7. Volitev upravnega in nadzornega odbora URSSJ-a.

Potrebna navodila dobe strokovne organizacije od svojih central.

Ne odlašajte z nabiranjem članov »Cankarjeve družbe«. Vsak zaupnik naj gleda, da mu dosednji člani čim prej plačajo članarino za leto 1939. Ko ima poln blok, naj ga odpošlje »Cankarjevi družbi« ob enem z denarjem.

vsote, kar kažejo številke: Italiji dolguje 3,876.2 milijone frankov in Nemčiji 9,496 milijonov, skupno 13,372 milijonov frankov. V teh številkah pa ni vračunano na tisoče in tisoče ton različnih mineralij in surovin, ki so bile poslani Francu, tudi niso vračunane človeške žrtve te pošastne, surove in nepotrebne bratomorne vojne.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svoje dolžnosti!

Program Halifax

Duša konservativcev in nove angleške zunanje politike

Lord Halifax je postal angleški zunanji minister. Mož je zagovornik zveze z Italijo in Nemčijo in organizacije bloka štirih ali petih velesil (Anglije, Francije, Italije, Nemčije in eventualno Poljske). V njegovem načrtu je sporazum z Italijo v Sredozemskem morju, privabitev Nemčije v krog Anglije, Francije in Italije, posojilo Italiji (ki ga kapitalisti že dajo), sporazum glede kolonij in sporazum med Francijo in Nemčijo in ohranitev mej v srednji Evropi.

Ta program pa ni naletel nikjer v inozemstvu (razen v Italiji in Nemčiji) na zaupanje, ker povsod sumijo, da je to politika zavlačevanja, ki mednarodne napetosti ne omiljuje, marveč prikazuje le angleško »sebično dobrohotnost« napram avtoritarnim državam, ki dobe v tej politiki močno moralno podporo za svoje okrepitve.

Zaposlitev v januarju

OUZD v januarju 1938.

Število članov je znašalo v januarju 1938 88.242 (54.131 moških in 34.111 ženskih), 6299 več kakor v januarju 1937.

Bolnikov je bilo povprečno 2721, to je 8 več kakor lani.

Povprečna zavarovalna mezda je znašala Din 23.74, to je Din 1.32 več kakor lani v primeri z decembrom 1937 pa le za Din 0.10 več.

Število zavarovancev v januarju je večje od števila v januarju lani in manjše v primeri s številom v decembru 1937 za 5348 zavarovancev.

Izlet v Prago

Poročilo v eni izmed zadnjih števil »Delavske Politike«, da se pripravlja izlet z avtobusom v Prago, je vzbudilo mnogo zanimanja med delavstvom v Sloveniji. Tudi hrvaški sodrugi se pripravljajo in se bodo najbrže priključili našim izletnikom. Ker čas hiti, vabimo vse zainteresirane, da se prijavijo takoj, ker se na poznejše prijave ne bo mogoče ozirati.

Pristopajte k društvu za vpepeljevanje mrlicev

»OGENJ«
MARIBOR

oskrbuje za umrle vpepeljitev v krematoriju v Gradcu. Sprejemnina, enkratna po starosti in mesečna članarina Din 15.—. Razen tega nimajo umrli člani s pogrebom nobenih stroškov. Zahtevajte pravilnik na:

„Ogenj“, Maribor, Koroščeva ulica 8

A. M. de Jong:

99

IZDAJA

Otroška leta Mereyntyjea Geysena

Opoldne so napravili cele pojedine, pri katerih so se založili, da so komaj dihal: pojedli so cele gore mastnih svinjskih krač, krompirja z rdečim zeljem, riževega narastka z rozinami ali slivami, kruha, šunke, klobas in slanine, dokler niso moškimi popustili gumbi na hlačah in so si ženske hitele odvezovat trake na svojih krilih okoli pasu... Jutri prične post, ko si bodo lahko svoje sekavce dali izdreti, danes pa so se še smeli veseliti življenja, se udajati svojim strastem in skušati zadostiti svojemu nenasitnemu kopnenju po uživanju. Po kosilu se je pustno rajanje še bolj razvnelo. Polič za poličem je stekel po grlu, potem pa so cepetaje plesali šotiš v troje, težke valčke, kadrilje, ki so vedno znova končale v veliki zmedi parov, stare kmečke plese, ki jih ni nihče več prav obvladal. Plačevali so drug drugemu, si prebadali odprtine v svoje maske, da so lahko pili, se prerivali v sklenjenih vrstah po cesti, zapirajoč jih zdaj po dolgem zdaj počez, rajali okoli vodnjaka pred cerkvijo, udarjali v taktu z nogami ob tla, da je grmela zemlja in so šklepetala okna, ter so, držeč se trdno za roke, krulili:

»Oh oj oh, še en bokal ga pijmo,
oh oj oh, še enkrat si nalijmo!
Miki pup je sedel na stopnjici,
še en bokal zvrnimo!

Miki pup je sedel na stopnjici,
in zdaj še en bokal dobimo!»

Poljski čuvaji so imeli hud dan. Vedeli so, da morajo tak dan gledati skozi prste, zavedali so se pa tudi, da je treba dobro paziti, ker bi se taka hrupna zabava lahko vsak čas pretvorila v divji pretep. Našemu, da jih ni bilo moč prepoznati, so oprezovali za svojimi starimi nasprotniki, iščoč prilike, da bi poravnali stare račune, in ni bilo baš redko, da je sredi petja in pitja vesele družbe v tej ali oni gostilni, nekdo iznenada vrget vrček v svetilko in jo razbil, in že je v naslednjem trenutku začel strahovit direndaj: začuli so se presunljivi klici na pomoč, divje vpitje prestrašenih žen in mozeg pretresujoč krik ranjencev, ki so jo skupili z nožem med rebra. Ko je potem v sobi zopet zagorela luč, so ležali med polomljenimi mizami in stoli, na tleh, posutih s črepinjami, ranjenci, včasih tudi umirajoči; v gneči so bili mnogi obrizgani s krvjo, tako, da je bilo krivca le težko ugotoviti, če ni sploh zmanjkala vsaka sled za njim, dasi se je domala točno vedelo, kdo da je potegnil nož in čemu. Vaški policaj in službujoči orožnik, včasih v spremstvu par oboroženih varnostnih organov na konju, sta tekala ves dan naokoli, silno nervozna, v pričakovanju prestopa, ki je navadno začel tamkaj, od koder sta pravkar odšla.

Tudi Vrč se je podal na zabavo, maskiran in preoblečen. Nadel si je staro mornarsko obleko in majhna čepica s plapolajočima trakoma v zatilju, je smešno čepela na njegovi masivni glavi, dočim mu je obraz zakrivala grda maska stare čarov-

nice, z debelim, rdečim nosom, postrani obrnjenimi, na stečaj odprtimi usti, iz katerih sta molela dva dolga polomljena zoba. Vsakdo ga je spoznal in se čudil, ker se je tako nepričakovano znašel v vrtincu pustne zabave, dočim se je zadnje tedne vsemu izogibal in samotaril. Prijazno so ga bodrili in on nikakor ni hotel zaostajati, plesal je in pil, izgledal je razigran in niti najmanj nevaren. Prvotni strah, da se je prišel prepirat in izzivati pretep, je minul, opogumljeni vsled njegovega mirnega obnašanja in preobilice alkohola, ki so ga bili pognali po grlu, so ga pričeli nasilni fantini dražiti z namigavanjem na Janeko in njene Holandca, ki da se bosta po Veliki noči poročila in sta sedaj obhajala pusta kot redko kdo: on si je bil nalašč v ta namen izprosil en dan dopusta. Janeke je hodila naokoli v ozkih moških hlačah, ki so se tesno prilegale sočnim oblikam njenega telesa, da je izgledala v resnici zapeljivo, in so si moški dovolili marsikatero surovo opazko na njen račun; Holandec je imel na sebi staromodno vojaško uniformo, čako, visoko kot bi mu poveznili dva mernika na glavo in sabljo kot rabljev meč. Vrč se je delal, kot da bi ne bil slišal teh zbadljivk, pil je svoj polič, se smejal in plesal. Komaj, da se je ozrl na par, gromko se smejoč so trdili, da nima niti poguma, da bi poprosil Janeko za ples. Težko nadelan je ugovarjal: da ne bi imel poguma? On se ni bal nikogar... kaj takega ni treba, da bi si mislili... toda ta osrna dvojica se mu ni zdela vredna, da bi radi nje izgubljal besede.

(Dalje priložiti.)

Iz naših krajev

Trbovlje

Uspeli občni zbor podružnice Zveze rudarjev Jugoslavije

35 letnica obstoja organizacije

V nedeljo, dne 27. februarja se je vršil občni zbor podružnice ZRJ v Trbovljah, ki je potekal v izredni harmoniji in disciplinirano. Na tem običnem zboru se je pokazala enotna volja vsega članstva in njegova zavednost. Organizacija članstvu ni skrivalnica, ampak jo smatra za resno zaščitnico socialnih pravic delavstva.

Materijski in moralni uspehi organizacije za dobrobit rudarjev so zelo dvignili zavest in borbost članstva. Tudi težke preizkušnje zadnjih let, ki so jih nekatere organizacije doživle, so bile velika šola za člane ZRJ.

V odboru so se izvršile le malenkostne spremembe. Predsedstvo je bilo znova poverjeno dosedanjemu dolgoletnemu predsedniku s. Francu Pliberšku. Letos slavi organizacija 35 letnico obstoja. Ako se pomisli, kaj je organizacija v dobi 35 let storila za delavstvo in koliko borb in bojev je izbojevala, tedaj se lahko reče, da je ta jubilej največji zgodovinski dogodek za rudarski proletarijat v Trbovljah.

Druga kriza v rudarskih revirjih

Rubeži na vseh koncih in krajih

Trbovlje, koncem januarja 1938.

Po uveljavljenju novega zakona o izvršnem postopku se v rudarskih revirjih ogromno množe rubeži na mezde. Rubijo v glavnem oni, ki se vedno izdajajo za velike prijatelje rudarjev, to so razni trgovci in gostilničarji. Rubeži so za revirje kriza v drugi izdaji.

Ker trdijo nekateri, da § 206 rudarskega zakona še nadalje štiti rudarske mezde pred rubežem, se morejo prizadevati pritožiti proti rubežem na višje instance, ki bodo odločile glede rubljivosti mezde. Ostalo imetje rudarja, ako ga kaj ima, pa itak ni zaščiteno. Načelstvo II. skupine je že tudi podvzelo akcijo, da se prizadetim da pravovarstvo za slučaj pritožbe na višje sodišče.

Vse rudarsko delavstvo na ponovno opozarjamo, naj odpre oči in naj premisli komu zaupa svoje težko prislužene dinarje, da ne bo ponovno zabredlo v neprijetne, ki jim jih sedaj povzročajo razni trgovci z rubeži. Na ta način bo za prizadete blago, ki večkrat ni bilo prvovrstno, zelo drago. Trgovcev, ki na veliko rubijo, naj se delavstvo izogiba.

Zagorje ob Savi

Dolinšek Franc

V četrtek, dne 24. februarja t. l. smo spremili k zadnjemu počitku s. Dolinška Franca. Pokojni, ki je bil zaposlen kot strojnik pri TPD v Zagorju nad 35 let, je že dalj časa bolehal na želodcu. Pred nekako petimi tedni se je podal v bolnico v svrhu operacije. Operacijo je sicer srečno prestal, ali nastopilo je vnetje, kateremu je v težkih bolečinah podlegel v starosti 55 let.

S pokojnim Francetom ni izgubila le njegova družina svoje najdražje, temveč smo izgubili tudi vsi ostali svojega najboljšega prijatelja in sodruga. Zakaj pokojni Franc, kakor je bil za se skromen, nad vse skrben za svojo družino, je bil tudi v delavskih vrstah vedno med onimi, ki so se znali boriti za svoje pravice. On je bil eden tistih redkih sodrugov, ki v najhujši dobi zmesnjave v našem delavskem gibanju ni izgubil glave, temveč je s trdno vero v zmago svojega prepričanja stal na čelu takratne »Unije slovenskih rudarjev« in pomagal pri vodstvu v zaupanju v zmago resnosti in poštenosti. Pa ne samo to. Njega smo videli na delu tudi v naši kulturni in gospodarski organizaciji. Povsod je bil mož na mestu in kremenit značaj.

Tako je naš s. Franc delal in živel, dokler ga nam ni ugrabila smrt. Dragi Franc, dotrpej si. Kako smo Te ljubili, smo Ti dokazali na Tvoji zadnji poti. Poslovili so se od Tebe pevci z delavsko pesmijo. Poslovil se je od Tebe v imenu nas vseh s. F. Šobar. Nad grobom pa se je poklonil rdeč prapor v poslednji pozdrav. Ohranili Te bomo v častnem spominu! Tvoji bridko prizadeti družini naše najiskrenejše sožalje!

Hrastnik

Občinska proračunska seja. V ponedeljek, dne 7. marca se bo vršila ob 3. uri pop. občinska proračunska seja, na katero opozarjamo vse sodruge, ki se zanimajo za občinsko gospodarstvo.

Gospodje si mislijo, da brez protekcije ne gre. »Nova doba« je v zadnji številki prinesla senzacionalno vest, da je neki tukajšnji klerikalni občinski odbornik ponujal dopisniku tega lističa gradivo proti sedanjemu občinskemu zastopstvu, v katerem sedi tudi ta dični odbornik sam, in sicer v zadevi dodelitve stanovanj. Radovedni smo, ali bodo znali napraviti klerikalci med seboj red, ker drugače bo na občinski seji prav zanimivo poslušati tega ptička, kako bo pel.

Koliko se je konzumiralo mesa in pijače v l. 1937: 214 volov, 22 krav, 67 telic, 238 telet in 224 svinj, 197.000 l vina, 21.900 l mošta, 14.670 l piva, žganja, ruma in spirita 4955 l.

Ljubljana

Spremembe v občinskem svetu

Notranji minister je razrešil 11 občinskih odbornikov in imenoval enako število novih. Večina razrešenih odbornikov so se sami zahvalili za odborniško mesto, le g. Oražem, Florjančič in dr. Milan Korun so bili razrešeni.

Z novimi občinskimi svetovalci se sestav občinskega sveta ne bo izpremenil. JRZ ima še nadalje veliko večino vseh odborniških mest, čeravno je razmerje moči v Ljubljani izven občinskega sveta bistveno drugo. Če motrimo imena novih imenovanih občinskih svetovalcev, moremo trditi, da jih je med njimi nekaj, ki so bili vedno pristaši stare Slovenske ljudske stranke, vsaj pa njeni volilci. Nekateri pa so, tako se zdi, imenovani, četudi se politično niso prištevali za pristaše sedanje večine. — Morda je tako napravljen poizkus, da se išče vsaj popluskoma zaslonba baš v takih politično popolnoma neopredeljenih krogih. Upamo pa, da vsem imenovanim občinskim svetovalcem ne bo težko podpisati pristop-

nic in bianco menice za klub JRZ. — Bolje pa je, da to podpišejo, kakor pa, da so sicer izven kluba vpreženi v voz vladajoče večine. Tako je še vedno gledati na razmere v komunalni ljubljanski politiki.

Opozicija v ljubljanskem občinskem svetu je sedaj seveda še manj številna. Za naša sodruga, ki sta skoro sama ostala v opoziciji je razumljivo, če smatrate, da je njuno nadaljnje sodelovanje v občinskem svetu skoro iluzorno. Seveda pa morejo o tem sklepiti le delavski zaupniki, ki bodo skoro imeli priliko, da o tem sklepajo. Še nadaljnje sodelovanje v občinskem svetu bi moglo imeti smisla le radi kontinuitete in vsaj skromne kontrole.

Kakor je videti, pa še nihče ne misli na volitve. Čeravno bi nove volitve ne spravljale v nevarnost niti reda, niti miru, niti gospodarskega življenja v Ljubljani. Ljubljanska občina pa bi dobila potem vsaj gospodarja, ki bi imel zaupanje ljubljanskih davkoplačevalcev.

Maribor

Kdo se skriva za goljufijami zagrebške tv. „Novitas“?

Poročali smo, kako je nek zagrebški podjetnik pod imenom tvrdke »Novitas« lovil reveže na svoje limance na ta način, da je potom oglašal v »Slovenskem Gospodstvu« razpisoval nagradno tekmovanje dobitkov. Kdor se mu je prijavil, mu je pisal, da je dobitek že zadel, naj mu samo pošlje Din 14.50. Tudi mnogo delavcev se je ujelo na ta lim in poslalo denar v Zagreb na ime »Novitas«, a o dobitkih ni bilo potem ne duha ne sluha. Ljudje so se razmetavali denar za poštino, ko so ponovno pisali, kaj je z njihovim dobitkom, pa se ni nihče več oglašil. Dr. Reisman je zadevo javil tukajšnji policiji, na kar je prišlo od zagrebške uprave policije sledeče obvestilo: »Trgovino pod imenom »Novitas« je vodil v Zagrebu neki Freiburger Eugen na Strosmajerjevem trgu št. 7 z dovoljenjem mestnega načelstva od 3. febr. 1937. Dovoljena mu je bila prodaja in razpečevanje galanterijske robe. Toda g. Freiburger se je vrgeel raje na nagradno tekmovanje dobitkov in je dobila policija v Zagrebu v zadnjem času par stotin prijav revežev, ki so bili na podoben način opeharjeni za zneske po Din 14.50. Prijave so odstopljene državnemu

tožilstvu v Zagrebu, kjer se vodi sedaj kazenski postopek proti Freiburgerju. Poročilo ne pove, če je Freiburger že aretiran ali ne. O tem sleparstvu je bila obveščena tudi banska uprava v Zagrebu, davčna uprava ter Zbornica za trgovino in obrt. Iz poročila sledi, da si je Freiburger s tem sleparstvom na lahek način dobil od ljudi potom oglasov tisočake. Svarimo vsled tega ponovno naše čitatelje, da ne nasedajo več takim oglasom. Kakor hitro se kaka tvrdka ponuja samo pod izmišljenim imenom, kot je »Novitas«, morate že domnevati, da gre za sleparijo, ker obrtni zakon izrecno predpisuje, da se mora in se sme voditi obrt ali trgovina le pod tvrdko, v kateri je točno navedeno tudi krstno in rodbinsko ime lastnika. Kdor se skriva za golim izmišljenim imenom tvrdke, o tem že lahko mislite, da ima posebno potrebo za takšno skrivanje. Opozorili bi pri tem obrtni oddelek mestne občine, da se tudi v Mariboru pojavljajo trgovine z napisi, v katerih ni imena lastnika, ki torej ne odgovarjajo obrtnemu zakonu.

Politični sestanek

V četrtek, dne 3. marca s pričetkom ob 7. uri zvečer se bo vršil v dvorani »Delavske zbornice«

SESTANEK

z dnevnim redom:

1. Politične, gospodarske in socialne prilike ter delavstvo. (Poroča s. Petejan Josip) in
2. naloge socialističnega tiska.

Vstop samo proti vabilu.

Članski sestanek strojnikov in kurjačev

V nedeljo, dne 6. marca s točnim začetkom ob 9. uri dop. se bo vršil v Delavski zbornici II. nadstr. obvezen sestanek članov društva strojnikov in kurjačev. Na dnevnem redu bo poročilo o poteku občnega zbora v Ljubljani ter o kongresu v Zagrebu. Razpravljalo se bo tudi o bodočih ukrepih društva za izboljšanje položaja strojnikov in kurjačev. Zatorej, vsi točno in zanesljivo! Nečlani so tudi vabljeni!

Odbor.

Po konferenci kovinarjev

Preteklo nedeljo se je vršila v Delavski zbornici konferenca Saveza metalških radnika Jugoslavije, na kateri so poročali sodrugi Pauman, Vidovič in Sovljanski o položaju kovinarjev, o socialno - političnih vprašanjih, o situaciji v savezu, kakor tudi o bodočem delu.

Prisotni so bili zaupniki in funkcionarji iz vseh večjih mariborskih metalurgičnih tovarn, kakor iz Kovine, Splošne stavbene družbe, Johann Pengg, Jugometra i. t. d.

Nevidni duhovi so toženi. Pred dvoranami mariborskega sodišča se dogajajo zadnji časi zanimivi razburljivi nastopi. Nek advokat si je izmisliš zanimiv trik: da bi mogel tožiti dolžnika, ki biva sicer izven okoliša mariborskega sodišča, v Mariboru, si izmisli poleg tega dolžnika še kako drugo ime osebe, ki bi naj stanovala v Mariboru in toži tudi to izmišljeno osebo skupaj z resničnim dolžnikom pred mariborskim sodiščem, ker tak način tožbe dopušča zakon. Dostikrat se posreči advokatu, da resničnega dolžnika na ta način kontumacira, ker se dolžnik ne more pravočasno spraviti v Maribor ali pa se mu zdi škoda stroškov, da bi v daljavo najemal advokata. Na ta način torej nevidni duhovi pomagajo advokatu do krajšega procesa in do — »zmage«, ki bi je drugače morda nikoli ne bilo. Zgodi se pa, da si pravi dolžnik najame advokata v Mariboru in ta potem išče drugega »sodolžnika« ter rešuje uganko, kako je ta nevidni duh prišel v zvezo z dolžnikom. Pri tem se izkaže, da slavnatega moža sploh ni v Ma-

riboru in tudi nikjer drugod in zato ugovarja prvotoženi pri sodišču, da bi se moglo Ljubljana ali Beogradina tukaj tožiti. — Advokat — preganjalec nevidnih duhov nato umakne svojo tožbo proti slavnatemu možu in predlaga, da se njegova tožba odstopi pravilnemu in pristojnemu sodišču. Seveda nastane radi tega razburjanje in so advokati po večini mnjenja, da se tako postopanje ne strinja s častjo advokata in da bi morala advokatska komora poseči vmes, da prepreči takšno preganjanje nevidnih duhov. Pred leti je na ta način preganjal po Mariboru nek advokat iz Skoplja dolžnike iz Južne Srbije.

Obisk muzeja za delavstvo pod vodstvom g. prof. Baša bo v nedeljo, dne 13. t. m. dopoldne. Zbiranje ob 9. uri v Delavski zbornici. Vabimo delavstvo, da si ogleda zanimivosti, ki jih hrani mariborski muzej.

13. redni letni občni zbor Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru se bo vršil v nedeljo, dne 6. marca t. l. s pričetkom ob 15. uri v Gaborinovi dvorani. Vabljeni vsi člani, ki naj se občnega zbora udeležijo v spremstvu svojcev. Po občnem zboru se bo vršila prosta zabava.

Litija

Masaryk in delavstvo. »Vzajemnost« priredi v nedeljo, dne 6. marca s pričetkom ob pol 10. uri dopoldne v gostilni »Jadrane« (pri Frankotu) važno delavsko predavanje. O Masaryku in delavstvu bo predaval s. dr. Reisman, o socialni zaščiti pa s. Eržen iz Maribora. Delavke in delavci, udeležite se predavanja v čim večjem številu!

Kočevje

Redni letni občni zbor podružnice Zveze rudarjev Jugoslavije se bo vršil v nedeljo, dne 6. marca s pričetkom točno ob pol 10. uri dopoldne v prostorih gostilne s. Nikoliča Šimeta. Navzoč bo tudi delegat centralne. Člani, udeležite se ga vsi! Družnost! Odbor.

Celje

Delav. kulturno društvo »Vzajemnost« je priredilo dne 20. februarja v dvorani »Narodnega doma« komedijo »O joj, storilja« in komični prizor »Stražar in postopač« v režiji s. Langusa. Prvi postopač je bil dober v svoji vlogi, drugi premalo glasen. Policaj ni zadovoljil. Glavno vlogo je prav dobro rešil s. režiser sam. V vlogi Mete se je s. Marica Goršekova, daš začetnica, zelo dobro izkazala. Mali Mihec je bil prav korajžen, s. Bučar v vlogi učitelja dober, s. Spanova pa se v vlogi Tinke ni prav preveč vživela. Čevljarija je podal s. Jeršič prav originalno. Občinstvo je igralce večkrat nagradilo z aplavzom. Želimo si še več takih predstav in čestitamo s. režiserju.

Ptuj

I. prosvetni večer pripravlja »Vzajemnost« za dne 5. marca t. l. Na sporedu bodo recitacije pesmi čehoslovaškega pesnika Bezruča in Mile Klopčiča, nastopijo pa tudi pevci in tamburaši.

Humoristični večer, ki se je vršil preteklo sredo, je zelo zadovoljil številno občinstvo, med katerimi smo opazili tudi nekaj posetnikov, ki jih običajno ni na naše prireditve. Sod. svetnik dr. Travner je z njemu lastnim humorjem recital Jurčka Frnikolo in z drugimi duhovitimi humorističnimi izvajanjimi imenitno zabaval publiko, ki se je ta večer od srca nasmejala. Na svidenje na prosvetnem večeru v soboto, dne 5. marca.

Kljub zakonito določenemu času za odpiranje in zapiranje trgovskih in obrtnih obratov se najde še nekaj tvrdk, ki pri zaprtih vratih zaposlujejo pomožno osobje, seveda brez plačila nadur. Upamo, da bo oblast napravila red. — Opazovalec.

Kamnik

Zagrebška tvrdka rubi delavce

Leta 1929. je neka zagrebška tvrdka »Triumph« ponujala med delavci obleko na obroke in je res cela vrsta delavcev odločila prigrivanju agenta. Nekateri so naročili blaga za več tisoč dinarjev, zapeljani radi obrokov. Kakor običajno, se je tudi to pot izkazalo, da so kupčije na obroke najdražje. Obleka je bila tako slaba, da je nekaterim delavcem dobesedno razpadla in tako delavci niso hoteli več plačevati obrokov. Kdo je bila prav za prav ta tvrdka »Triumph«, delavci niso vedeli. Naenkrat so bili toženi za te kupčije od »Bosanske industrijalne in trgovačke banke d. d. Beograd, filijala Zagreb« za ostanek kupnine z 8 odst. obrestmi od l. 1930. naprej. Banka pa ni tožila delavcev v Kamniku, ampak na podlagi podpisanih pogodb pred »Obrničkim sudom« Komore za trgovino, obrt in industrijo v Zagrebu. Delavci se seve niso vozili k razpravi v Zagreb in so bili vsi kontumacirani v letu 1932. Potem je bil mir do letošnjega 1. januarja, ko je stopil v veljavo novi izvršilni red. Sedaj pa je dobilo okrog 20 delavcev v smodnišnici na podlagi teh sodb rubeže na svojo mezdo in jih terjajo za 8 odst. obresti od dolžnih ostanikov kar od leta 1930. naprej, torej ogromne vsote. Ne rubi pa jih banka, niti tvrdka »Triumph«, ampak že zopet čisto nova upnica, neka reklamna tvrdka »Orbis« kot pravna naslednica Bosanske banke. Zanimivo, da je pravni naslednik banke oglasni zavod. Zarubljena je delavcem mezda do tretjine vseh dohodkov, z omejitvijo, da jim ostane po Din 20 dnevno.

Prosimo Vas sporočila, kaj je delavcem ukreniti, ali obstoja sploh kakšna možnost, da se rešijo iz te zagate? Svočasno smo slišali na predavanju o socialni zakonodaji, da se takšne sodbe vendarle lahko tudi pozneje izpodbijajo.

Odgovor: Če je bila kupčija res obročna, tvrdka »Triumph« delavcev ni mogla in ni smela tožiti pri nepristojnem sodišču v Zagrebu. Četudi so se dali delavci obsoditi, lahko to obsodo še vedno, tudi v postopanju rubeža izpodbijajo kot nedopustno in nično. Sodišče mora nato tako sodbo razveljaviti. Upnica, sedaj tt. »Orbis« bi morala potem delavce vnovič tožiti pri sodišču v Kamniku. Ker pa se je izvršila kupčija že l. 1929. in delavci že več kot 3 leta niso na ta dolg nič plačali, ali ga sicer priznali, bodo lahko pri razpravi v novi tožbi ugovarjali zastarjanje te trgovske terjatve in tv. »Orbis« bo s svojimi tožbami odbita. Delavci pa rešeni cele terjatve, obresti ter stroškov in jim bo morala tvrdka »Orbis« še plačati stroške pravde.

In nauk iz tega?: Ne kupujte pri agentih blaga, posebno ne pri oddaljenih tujih tvrdkah. Obenem vidite, kolikoga haska so Vam naša predavanja o delavski zaščiti in naš časopis »Delavska Politika«, ki širi znanje socialne zakonodaje. Kako ogromen denar leži za delavce v socialnih zakonih! — Uredništvo.

Studenci pri Mariboru

Gostovanje diletantov s Tezna. Dilentanti »Vzajemnosti« s Tezna bodo vprizorili v nedeljo, dne 6. marca t. l. s pričetkom ob pol 5. uri pop. v dvorani g. Mraza »Skapinove zvijače«.

Ruše

Razpust »Vzajemnosti«. Banska uprava je razpustila tukajšnjo »Vzajemnost«. Odlok je bil dostavljen pretekli petek, dne 25. februarja. Proti odloku bo vložena pritožba. To pa nič ne izpremeni na samem dejstvu, da je izobraževalno delo ovirano in zaenkrat docela nemogoče. Prenehanje delovanja »Vzajemnosti« je v škodo delavstvu, ki rabi izobrazbo.

Za zmago rdeče liste na Jesenicah!

Rdeča lista za volitve zaupnikov pri Kranjski industrijski družbi vložena in potrjena!

Volilni odbor najstarejših delavcev (ali bolje ZZZ) za izvedbo volitev obratnih zaupnikov pri KID. posluje po navodilih tkzv. poslušnega tajnika, vodje ZZZ, g. Albina Gasserja. Ta gospod se drži volilnega odbora kakor klop in vsi dokazi, da v volilnem odboru nima nič opraviti, ga ne premaknejo. V četrtek, dne 17. februarja je bilo vlaganje kandidatnih list ter so bile vložene štiri. Kljub temu, da je lista NSZ bila vložena prej, je bilo priznано listi ZZZ prvo mesto. Pri debati o tem bi prišlo med g. Gasserjem in zastopnikom NSZ, skoro do dejanskega spopada. Volilni odbor je delal kakor mu je g. Gasser ukazoval in ko so bila izdana potrdila, da so liste vložene, jih je pobasal z volilnim imeniki vred v aktovko in jih je odnesel. Spor je bil tudi zaradi pripustitve predstavnikov list k sejam volilnega odbora, kar sprva g. Gasser tudi ni hotel dovoliti, kljub temu, da govore o tem jasno navodila za volitve. Pa so si gospodje potem vendar premislili in poslali predstavnikom za v nedeljo ob pol 10. uri dop. vabila na sejo volilnega odbora. Tu so razpravljali o doslihih dopisih in o potrditvi kandidatnih list. Vloženi sta bili namreč

pritožbi NSZ, in SMRJ. proti pristranskemu poslovanju volilnega odbora oz. proti njegovemu jerobu g. Gasserju. NSZ, se je pritoževala zlasti proti zapostavitvi pri vrstnem redu, SMRJ. pa proti pristranosti sploh, zahtevala je odstranitev g. Gasserja in pa podaljšanje volilnega časa, kakor tudi pripustitev predstavnikov k sejam volilnega odbora. To slednje je bilo ugodno rešeno že poprej. Vsi argumenti NSZ, in SMRJ. zaradi vrstnega reda in pa zaradi sodelovanja g. Gasserja niso nič pomagali. Zbor desetih mož je bil izredno di-

Guštanj

»Županova Micka«. »Vzajemnost« uprizaro dne 6. marca s pričetkom ob 8. uri zvečer v »Sokolskem domu« veseloigro »Županova Micka« v 2. dejanjih, s pevskim koncertom. Vstopnina običajna. Soderužice in soderugi ter delavstvu naklonjena javnost, iskreno vabljeni! Družnost! Odbor.

Mežica

Rudarsko zborovanje sklicuje podružnica Zveze rudarjev Jugoslavije v Mežici za v nedeljo, dne 6. marca ob 9. uri dopoldne v zgornjih prostorih gostilne g. Toffa. Dnevni red: poročilo o novem pravilniku in sanaciji Bratovske skladišnice. Poroča s. Pliberšek Franc iz Trbovelj. Ker je dnevni red jako važen, se udeležite zborovanja vsi rudarji in rudarske žene.

Kranj

Članstvu »Vzajemnosti«. Na občnem zboru je bilo soglasno sklenjeno, da znaša počenši z novim letom, mesečna članarina Din 5.— z ozirom na povišanje prispevka za revijo »Vzaj. Svoboda«. Članarino se treba poravnati v naprej do vsakega 15. v mesecu, ker le v tem slučaju bo član redno dobival revijo na dom. Članarino se lahko poravnava ob nedeljah od 9. do 11. ure v društvenem lokalu. — V istem času je odprta tudi knjižnica »Vzajemnosti«, ki pa žal more poslovati le v skromnem obsegu, ker zadeva glede zaplenjenih knjig bivše »Svobode« še vedno ni rešena. —

scipliniran in je bil ubrano pokoren svoji taktiki. Ni bilo nobenih disonanc in diskordov v borbi proti svobodnim strokovnim organizacijam — migljaj taktike je zadoščal. Kar se tiče omogočitve udeležbe večim volilcem — o čemer smo zadnjič pisali obširno — se tudi ni hotelo ustreči predlogu o podaljšanju volilnega časa, vendar je SMRJ. dosegla tu svoj cilj na ta način, da je bilo

povečano število volilšč na Savi

na dvoje in bodo eni obratni volili v enem prostoru, drugi pa v drugem. Tudi nekaj, da se omogoči udeležba pri volitvah. Seja je trajala do 13.15 ure. Nadaljevanje seje je bilo sklicano na ponedeljek in tega dne je bila kot tretja lista potrjena lista SMRJ., ki je dobila glasovnico rdeče barve. Liste so štiri: ZZZ. (zeleni), NSZ. (modra), SMRJ. (rdeča) in JSZ. (bela). Stvar je zdaj urejena.

Glavni boj bo med ZZZ. in med ostalimi tremi organizacijami. Režimska

ZZZ., ki je pri zadevi zaščite obratnih zaupnikov skočila vsemu zboru obratnih zaupnikov v hrbet

in je s svojimi zvezami dosegla volitve, v volilnem postopanju pa diktatorsko vodi, čeprav ne da odgovora na vprašanje s kakšno pravico se skuša uveljaviti. Glavni nasok bo napravila proti rdeči listi in že mesec dni govore njeni prvaki okoli, kako bo tolkla rdeče. Ne toliko ostali dve listi, samo lista rdečih jo bode.

Zaradi tega, soderugi, na plan!

Ne dovolite, da se vgnezdijo pri obratnih zaupnikih taki ljudje. Pozabite na vsa trenutna nasprotja. Pozabite na osebne spore — cilj naj Vam bo:

zmaga rdeče liste

in poraz liste tistih, ki posnemajo klerofašiste. Osredotočite svoje sile! Od moža do moža naj gre glas: **Vsi za rdečo listo!** Naj Vam bo vzgled občina Koroška Bela, ki so jo hoteli zeleni pred poldrugim letom v svoji nenASNOSTI zavzeti, pa jo je sloga delavstva ohranila delavstvu. Tudi takrat se ni nihče vprašal: kdo je na listi? Nego so vsi videli samo rdečo listo delovnega ljudstva, tako morajo zdaj videti vsi zavodni soderugi, vsi, ki jim je za borbo proti vsem mogočim vplivom na delavske obratne zaupnike, in ki so za obvarovanje njih pravic ter sploh vse delavske zaščitne zakonodaje — le tretjo: **rdečo listo**, na kateri listi so možje, ki so že čisto branili delavske interese in ki so jih mnogo že tudi obvarovali. Kakor je vedno doslej — mora tudi to pot rdeča lista doseči na Jesenicah zmago, zmago, ki bo toliko večja, ker bo volilo

nad 1200 novih volilcev.

ki so jih spravili v tovarno vsi mogoči ljudje, ki so pri tem SMRJ. delili le drobtine. Tudi ob tem navalu novih ljudi, na katere se morda kdo zanaša, mora lista zavednega delavstva, ki ima rdečo barvo odnesti zmago, da bodo vedeli vsi, da si delavstvo ne pusti gaziti svojih v dolgih letih in v težkih bojih priborjenih pravic. Zlasti si jih ne pusti gaziti od onih, ki so v bojih za pravice stali ob strani.

Vsi na agitacijo, za čimvečjo zmago rdeče liste!

Zahvala.

Vsem, ki so ob bridki izgubi našega očeta in moža

Dolinška Franca

strojnika T. P. D.

izkazali svoje sočutje, mu poklonili vence in cvetje ter ga spremili na zadnji poti, izražamo prisrčno zahvalo.

Posebno zahvalo pa pevskega društva »Naprej« za žalostinke in Sobarju Franetu, ki se je z ginjačimi besedami poslovil od pokojnika ter ZRJ.

Zatujoča rodbina

KONZUMNO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO

r. z. z o. z. v Prevaljah.

Poštni predal štev. 3.
Telefon interurban štev. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.
Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centralno skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta, pekarna v Prevaljah ter 7 lastnih združnih domov v Mežiški dolini.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Prodaja se le članom. Član društva lahko postane vsak. Delež znaša samo Din 100.—.

Delavke, delavci, nameščenci, kmetje in obrtniki ter sploh vse delovno ljudstvo, kupujte življenjske potrebščine le v svojih zadrugah!

V slogi je moč, v delu rešitev!

Naši v Franciji

Resnico potvarjajo

Merlebach-Freining, koncem februarja 1938.

Slovenski izseljenci se zgražajo nad pisanjem domačega klerikalnega tiska, ki ne zna drugo, kot blatiti in poniževati Francijo.

Letošnja »Družinska pratika« piše: »Francija drvi v bolševizem«. V sestavku se navaja, da je vlada ljudske fronte in socialisti Bluma spravila Francijo na rob gospodarskega propada itd.

Gospodje so menda že pozabili, kako so francoski režimi v l. 1932 do 1935 gonili naše izseljence iz Francije. In kako je bila ljuba domovina v zadregi, kam z njimi, ko so prišli brez sredstev domov. Pod vlado s. Bluma je postalo vse drugače: ne samo, da naših delavcev ne izganja, ampak jih celo še na novo sprejemajo.

Lansko leto nas je prišlo iz te »propadle« Francije kar 300 izseljencev na obisk v domovino. Zakaj? Zato, ker je ta Francija pod vlado ljudske fronte dala nam delavcem pravico do 14 dnevnega letnega dopusta, ki ga delavci v domovini žal še vedno nimajo. Ako bi bil pred par leti kdo izmed nas zahteval dopust, bi mu rekel podjetnik: »Hočete knjižico?«

Tu vlada svoboda tudi za nas pri-seljence.

Družnost!

Škruba Anton.

Delavski pravni svetovalec

Žaljenje časti (Leše)

Žaljenje časti se kaznuje z zaporom do 6 mesecev ali v denarju do 5000 Din, pa tudi z zaporom do 1 leta, če se je storila razžalitev javno. Če se niste bili kaznovani in žalitev priznate, bo kazen gotovo pogojna. Toži se lahko za žaljenje časti v treh mesecih od dne, ko je užaljeni zvedel za žalitev, vendar žalitev ne sme biti stara več kot eno leto. Če vam je priča so-vražna, lahko to ugovarjate in bo stvar sodnika, v kolikor bo to upošteval pri pre-soji verodostojnosti take priče, posebno, če je priča mož užaljene žene.

Pismo ne odgovarjamo. — Zlorabe svetovalca.

Tu in tam dobivamo vprašanja za »Delavskega pravnega svetovalca« s prošnjo, da odgovorimo pismeno. Vsem tem in drugim javljamo, da smo uvedli »Pravnega svetovalca« radi tega, da z njim obenem na posameznih slučajih podučujemo vso delavstvo o naši socialni zakonodaji, tako da se iz odgovora vsak čitatelj nekaj nauči in se lahko s tem koristi ob drugi priliki, če mu bo to potrebno. Zato pismenih odgovorov ne pošiljamo. S tem bi nam nastali preveliki izdatki. Marsikdo pošlje za odgovor samo Din 1.50 in hoče pismeni odgovor. On pozablja, da tudi papir in kuverta staneta denar. Če ima naročnik tajno zadevo, si itak lahko pomaga s tem, da si prepove navedbo kraja. — Nadalje opozarjamo, da se našega pravnega svetovalca ne sme v nikakem slučaju zlorabljati, posebno ne za žalitev drugih ljudi ali celo naših naročnikov. Take zlorabe bi bili prisiljeni objaviti. Tudi ne izrabljajte svetovalca za druge osebe, ki niso naročniki. Zgodilo se je, da so se zatekli od našega brezplačnega svetovalca potom delavca-naročnika celo pre-možni trgovci. Tudi takšno zlorabo bomo drugič javno pribili. Imejte vedno pred očmi nalogo delavskega pravnega svetovalca: Pomagati delavstvu!

Razkinitev vajeniške pogodbe (Črna)

Vprašanje: Svojega sina imam že 5 mesecev v uku pri nekem mojstru, pa se mi zdi, da bi se ga hotel mojster sedaj iznebiti, ker je vzel novega vajenca. V kakem primeru lahko mojster razdere vajeniško pogodbo?

Pratkar se je skopal tudi nad učitelje in jadikuje, kam bo prišla država, ki ima »komunistične učitelje«. Francoske šole niso nobene vzgojevalnice za komunizem, pač pa vzgajajo otroke v svobodoljubnem duhu. Otroci so vlnudni in pozdravljajo vsakogar kot gospoda ali gospo. Pri nas doma pa smo opazili, da so vajeni pozdravljati samo kakšne petične imenitnike.

Francoski učitelji še niso nobenega duhovnika spravili ob kruh. Kje drugod se je pa obratno večkrat zgodilo.

Kako gledamo v Franciji na Španijo? Svobodoljubno francosko ljudstvo je na strani republikanske Španije. Španija je bila last grofov in cerkve, delovno ljudstvo je bilo sužen. Da bi ostalo sužen, ni bil uveden obvezen šolski pouk. Republika je sklenila razdeliti zemljo, narod izobraziti in osvoboditi. In glej, v obrambo aristokracije se je dvignil fašizem. Zato ta fašizem ne uživa simpatij francoskega naroda.

Našim delavcem v domovini priporočamo, da naročajo in čitajo »Delavsko Politiko« in iz nje črpajo tisto, kar potrebujejo, da bodo postali svobodoljubni in pravicoljubni državljani.

Odgovor: Po obrtnem zakonu lahko delodajalec razdere vajeniško pogodbo, ako postane učenec telesno ali duševno nesposoben za uk in delo, ako zapusti delo za dobo treh mesecev brez odobrenja ali tehtnega zadržka, če je obsojen radi kakega kaznjivega dejanja storjenega iz koristoljublja, ali proti javni morali odnosno na več kot mesec dni zapora, če ne vrši svojih dolžnosti in tudi dovoljene vzgojne kazni nič ne pomagajo.

Sprejem v članstvo občine (Gornja Radgona)

Vprašanje: Najin oče je dosegel občinsko članstvo v občini, kjer stanuje že od leta 1905. Noče pa ta občina sprejeti v članstvo naju, njegovih sinov, niti ne moreva dobiti domovinske pravice v občini, kjer je oče prej stanoval. Ali je občina sedanega bivališča upravičena odklanjati sprejem v članstvo?

Odgovor: Po § 17 zak. o občinah je pridobil že po zakonu članstvo občine vsak, ki stalno stanuje v njej najmanj 10 let, razen, če je bil obsojen na izgubo častnih pravic, ali če je v sodni preiskavi odnosno pod obtožbo radi dejanj, ki imajo za posledico izgubo častnih pravic. Če pri Vaju ti pogoji niso podani, sta člana one občine, katere član je bil Vajin oče takrat, ko sta bila rojena.

Preživnina za nezakonskega otroka (isti)

Vprašanje: Sestra ima nez. otroka z nekim uradnikom, zoper katerega je tudi varuh otroka vložil tožbo na priznanje očetovstva, je pa tožbo izgubil na vseh treh instancah. Kaj naj sestra ukrene, da dobi preživnino za otroka?

Odgovor: Če je dotični uradnik uspel s pravdo na vseh treh stopnjah, ne bo mogla dobiti Vaša sestra, odnosno njen otrok od njega nikake preživnine. Le če zbere kake nove dokaze, bi lahko dosegla obnovo postopanja in morda tudi, da bi bil uradnik obsojen in spoznan za očeta njenemu otroku.

Ali lahko delodajalec odteguje brez sodbe od delavčeve plače obroke za tvrdko, ki ji je delavec dolžan? (Store)

Take obroke lahko delodajalec odteguje le, če je delavec na to pristal, drugače mora upnik tožiti in rubiti delavčovo plačo.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporoča se

SPECERIJSKA TRGOVINA

Delavski dom L. Z. D. Z.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška c. 18, se priporoča cenj občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevni cenah. Hitra in solidna izdelava, Bogata izbira modnega blaga.

KOLESA, GRAMOFONE,

šivalne stroje, otroške vozičke popravlja dobro in po kulantnih cenah znana tvrdka JUSTIN GUSTINČIČ, mehanična delavnica, MARIBOR, Tattenbachova ul. 14. Shramba koles čez zimo.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in srejuje Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.